

การพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์การแปรรูปเสื่อกกตามภูมิปัญญาท้องถิ่น
บนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์
อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ
THE DEVELOPMENT OF REED MAT PROCESSING PRODUCTS
BASED ON LOCAL KNOWLEDGE SUFFICIENCY ECONOMY AND
CREATIVE ECONOMY, PHU KHIAO DISTRICT,
CHAIYAPHUM PROVINCE

¹ลักขณา สุกใส
¹Luckhana Suksai

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ประเทศไทย
Rajabhat Chaiyaphum University, Thailand

Luckhana.su@cpru.ac.th.com

Received: January 6, 2023; **Revised:** February 22, 2023; **Accepted:** March 25, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์การแปรรูปเสื่อกกตามภูมิปัญญาท้องถิ่นบนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การทอเสื่อกกของชุมชนหมู่บ้านโคกสะอาด อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ เพื่อศึกษาการสร้างมูลค่าเพิ่มการทอเสื่อกกเพื่อเศรษฐกิจของชุมชนหมู่บ้านโคกสะอาด อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน ปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ ของการประกอบอาชีพเสื่อกกของชุมชน คนชุมชนยังขาดความรู้ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงสินค้าให้ทันยุคทันสมัยและต้องการเงินลงทุนที่เพียงพอ และยังขาดแหล่งวัตถุดิบในชุมชน การพัฒนาทักษะฝีมือในการผลิตและเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มการทอเสื่อกกเพื่อเศรษฐกิจของชุมชนหมู่บ้านโคกสะอาด อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์กให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป ในรูปแบบอื่นๆ อันจะเป็นประโยชน์ที่จะช่วยลดต้นทุนในการทำงานและยังเป็นศูนย์กลางของ การเรียนรู้ของคนในชุมชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ให้มีรายได้เสริมในการเลี้ยงครอบครัว เป็นการ สร้างชื่อเสียงของชุมชนได้อีกทางหนึ่งที่จะทำให้ชุมชนได้มีการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง มี

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัยคือ การศึกษาเอกสาร การศึกษาภาคสนาม เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 9 คน และเพศชาย จำนวน 4 คน มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 5 คน ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 4 คน ระดับประกาศนียบัตร จำนวน 3 คนและอยู่ในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 1 คน มีสถานภาพสมรส จำนวน 13 คน ประกอบ อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 6 คน และอาชีพรับจ้าง จำนวน 7 คน มีรายได้/เดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 6 คน รายได้/ เดือน 10,001-25,000 บาท จำนวน 6 คน และรายได้/ เดือน 40,001-55,000 บาท จำนวน 1 คน

คำสำคัญ : การพัฒนาผลิตภัณฑ์, การแปรรูปเห็ดด้วยสมุนไพร, ภูมิปัญญาท้องถิ่น

Abstract

Subject research The further development of reed mat processing products based on local knowledge based on sufficiency economy and creative economy, Phu Khiao District, Chaiphum Province, aims to study the situation of reed mat weaving of Khok Saad Village, Phu Khiao District, Chaiphum Province. To study the creation of added value of reed mat weaving for the economy of Khok Saad village community, Phu Khiao District, Chaiphum Province. To strengthen the community. Factors and various conditions of the reed mat occupation of the community. Community people still lack knowledge and ability to change products to keep up with modern times and need sufficient investment and lack of raw materials in the community skill development in production and to create value-added reed mat weaving for the economy of Khok Sa-ad Village, Phu Khiao District, Chaiphum Province. to strengthen the community has developed reed products into finished products in other forms This will be useful to help reduce the cost of work. and is also the center of Learning of people in the community, both children and adults. To have extra income to support the family. It is another way to build a reputation of the community that will allow the community to develop itself continuously. There is a way to conduct research. document study field study Collect data by interviewing. use of questionnaires and participatory observation. The results showed that Most of the sample were 9 females and 4 males, aged between 31 and 40 years old, 5 were elementary education levels, 4 junior high school levels, 3 were diploma levels, and were at High Vocational Diploma (High Vocational Certificate) 1 person Married 13 people Self-employed 6 people and self-employed 7 people with income / month less than 10,000 baht 6 people income / month 10,001 - 25,000 baht, 6 people and income / month 40,001 - 55,000 baht, 1 person

Keyword : Reed mat processing, local wisdom

บทนำ

เสื่อกกเป็นหัตถกรรมเครื่องจักสานที่ทำจากต้นกกเป็นพืชอยู่ในวงศ์ Cyperaceous (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี: ออนไลน์) ในประเทศไทยทำเสื่อกกมาช้านานและ สืบทอดกันมาทุกยุคสมัย จนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะประชาชนในชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมักจะผลิตขึ้นมาใช้ภายในครัวเรือนของตนเองและเสื่อกกยังเป็นเครื่องใช้ที่ตอบสนองประโยชน์การใช้งานในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี เช่น ใช้ปูนั่ง ปูนอน และมี การนำมาพัฒนาฝีมือประยุกต์ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใช้ภายในครัวเรือนอื่นๆ อีก เช่น กระเป๋า หมวก ที่รองแก้ว ที่รองจาน และกล่องทิชชู แต่อย่างไรก็ตามเสื่อกกก็เป็นเครื่องใช้พื้นบ้านที่สามารถผลิตขึ้นตามสภาพแวดล้อมโดยใช้วัสดุธรรมชาติภายในท้องถิ่นในแต่ละภูมิภาค เช่น กก กระจุต เป็นต้น นอกจากนั้นยังสามารถพัฒนาการผลิตให้มีรูปแบบและเอกลักษณ์ของ ลวดลายของท้องถิ่นตนเองได้และปัจจุบันภายในชุมชนต่างๆ ก็มีวิธีการพัฒนารูปแบบของ การทอเสื่อกกและสร้างลวดลายเสื่อกก รวมถึงวัสดุที่ใช้ทอเสื่อกกก็มีการเปลี่ยนแปลงไป ตามสภาพภูมิศาสตร์ สภาพสังคม และประโยชน์ใช้สอยของ บริโภคในสังคมในยุคปัจจุบัน

ที่ผ่านมาการพัฒนากระบวนเศรษฐกิจในชนบทของประเทศไทยจากอดีตจนถึง ปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่จะเริ่มต้นจากการมีกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในครัวเรือนและ ใช้สอยในชีวิตประจำวันของตนเองแล้ว ภายในชุมชนต่างๆ ก็ยังมีการสร้างกระบวนการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ และการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ประเภทของหัตถกรรมพื้นบ้านของชุมชน ตนเองที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรมและการสืบสานเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและชุมชน โดยนำวัสดุหรือวัตถุดิบที่มีภายในท้องถิ่นมาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนและมุ่งเน้นการ ใช้ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดมายาวนาน รวมถึงใช้ประสบการณ์ของตนเองที่ สะสมมาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันมาสร้างเป็นรายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้เป็นอย่างดี

เป็นที่น่าสนใจว่า ในปัจจุบันมีงานวิชาการกลุ่มที่ศึกษาการพัฒนาสินค้าเครื่อง จักสานภูมิปัญญาด้วยการเพิ่มมูลค่า (Added Value) เป็นการสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ เพิ่มขึ้นจากเดิมที่หลากหลาย ได้แก่ เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย, 2556; ลักษณะพร โรจน์พิทักษ์กุล, 2553; กัญญาณัฐ อุตระชน, 2555; จุริวรรณ จันพลา, 2554; และวิฑูรย์ เป็นกระโทก, 2551) เป็นต้น การสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นเครื่องมือการตลาดที่จะทำให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การจัดทำหน่วย การโฆษณา และการส่งเสริมการตลาดซึ่งมีผลทำให้สามารถตั้งราคาได้สูง ขึ้น และการเพิ่มมูลค่าจะทำให้ผู้บริโภครู้สึกได้ประโยชน์มากขึ้นด้วย ดังนั้นการสร้างมูลค่า เพิ่ม (Value Added Creation) จึงเป็นความพยายามในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในด้านต่างๆ ให้มีคุณค่าในสายตาของลูกค้ามากขึ้น หรือเป็นการนำเสนอผลิตภัณฑ์ หรือบริการที่ครบถ้วนสมบูรณ์ด้วยคุณภาพ บริการ และราคา เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้เกิดความพึงพอใจในการซื้อครอบครองและใช้ประโยชน์ ในด้านการตลาด

จากการลงพื้นที่สำรวจหมู่บ้านโคกสะอาด อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยพบว่า ประชากรทั้งหมดเป็นชุมชนปัจจุบันมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 82 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 422

คน แยกเป็นชาย 212 คน หญิง 210 คน (แผนพัฒนาหมู่บ้านโคกสะอาด, 2564) มีลักษณะทางภูมิศาสตร์หรือระบบนิเวศน์ต่อการทำเกษตรกรรมบางครอบครัวมีอาชีพ คือ การทอเสื่อกก เพราะในหมู่บ้านมีต้นกก ที่เกิดขึ้นในบ้านโคกสะอาด บางส่วนปลูกเองประมาณ 1-2 งาน เป็นที่น่าสนใจว่า การทอเสื่อกกของบ้านโคกสะอาด จะมีลวดลายการทอเสื่อที่เป็นเอกลักษณ์ คือ “ลายหลังเต่า” การใช้ประโยชน์ คือ การผลิตไว้ใช้ภายในครัวเรือน ผลิตเสื่อกกขายเพื่อสร้างรายได้และเกี่ยวข้องกับความรัก วัฒนธรรมของชุมชน เช่น พิธีรำแม่ผัด ในปัจจุบันการทอเสื่อกกบ้านโคกสะอาดมีการรวมกลุ่มมีสมาชิกภายในหมู่บ้านจำนวน 30 คน เพื่อทอเสื่อกกและแปรรูป คือ เสื่อยาว เสื่อพับ อาสนะ

ขณะที่การระดมความคิดเห็นเบื้องต้นของการทอเสื่อกกในหมู่บ้านโคกสะอาดพบว่าการดำเนินงานของกลุ่มทอเสื่อกกของบ้านโคกสะอาดมีรายได้จากการขายเสื่อกกลดน้อยลง เพราะมีปัญหา คือ กระบวนการผลิตเสื่อกกที่มีต้นทุนที่สูงขึ้น ปัญหาการขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ทักษะการผลิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย สีส่นและลวดลายของผลิตภัณฑ์ รวมถึงผลิตภัณฑ์เสื่อกกของกลุ่มยังไม่ได้มาตรฐานที่กับความต้องการและรสนิยมของตลาดผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์เสื่อกกของกลุ่มยังไม่ตอบสนองความต้องการของตลาดผู้บริโภค แต่อย่างไรก็ตามเสื่อกกบ้านโคกสะอาด ถือได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์เศรษฐกิจชุมชนที่มีคุณค่าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อ

ดังนั้น เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทอเสื่อกกบ้านโคกสะอาด มีผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่นออกสู่ตลาดผู้บริโภค อันจะเป็นการนำไปสู่การพัฒนาและยกระดับของสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านเสื่อกกให้เป็นอาชีพและสร้างรายได้เสริมในการเลี้ยงครอบครัว โดยยังคงรักษาภูมิปัญญาพื้นบ้านดั้งเดิมของชุมชนให้คงอยู่ และยังเป็นแนวทางส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีการพึ่งพาตนเอง เกิดการสร้างงานภายในชุมชนและนำไปสู่การยกระดับมูลค่าทางเศรษฐกิจและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนบ้านโคกสะอาด อย่างยั่งยืน ผู้วิจัยต้องการวิจัยเรื่อง การสร้างมูลค่าเพิ่มแปรรูปเสื่อกกเพื่อเศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษาบ้านโคกสะอาด อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

จากเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์การแปรรูปเสื่อกกตามภูมิปัญญาท้องถิ่นบนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ ขึ้นเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรทอเสื่อกกในจังหวัดชัยภูมิ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การทอเสื่อกกของชุมชนหมู่บ้านโคกสะอาด อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาการสร้างมูลค่าเพิ่มการทอเสื่อกกเพื่อเศรษฐกิจของชุมชนหมู่บ้านโคกสะอาด อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ ให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ศึกษากลุ่มเป้าหมายที่เป็นประชาชนในหมู่บ้านที่ผลิตผลิตภัณฑ์ เสื่อกกกลุ่มตัวอย่าง หมู่บ้านโคกสะอาด อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ ตัวแทนของกลุ่มผลิตภัณฑ์เสื่อกกจำนวน 13 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์การแปรรูปเสื่อกกตามภูมิปัญญาท้องถิ่นบนฐาน เศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในเชิงคุณภาพ คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม การสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึก จัดทำขึ้นเพื่อการจัดเก็บข้อมูลของคุณภาพที่เป็นบริบทชุมชน ความคิดเห็นและศักยภาพในการประกอบอาชีพ ตลอดจนแนวทางการเลือกกลุ่มอาชีพเพื่อพัฒนาเป็นวิสาหกิจชุมชนของชุมชน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก สนทนากลุ่มและการสังเกตจะใช้วิธีการวิเคราะห์อุปนัยเพื่อจัดกลุ่ม ประเภทของคำตอบ ความเห็นของกลุ่มเป้าหมายในการนำมาอธิบายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์การแปรรูปเสื่อกกตามภูมิปัญญาท้องถิ่นบนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ

1. สถานการณ์การทอเสื่อกกของชุมชนหมู่บ้านโคกสะอาด อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิพบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดย ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง 9 คน คิดเป็น 69.23 และเพศชาย 4 คน คิดเป็น 30.77 ความถี่ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเกณฑ์อายุ 31 - 40 ปี 7 คน คิดเป็น 53.85 รองลงมาคืออายุ 20-30 ปี 3 คน คิดเป็น 23.08 และอายุ 41 - 50 ปี 3 คน 8 คิดเป็น 23.08 ความถี่ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่ามัธยม 5 คน คิดเป็น 38.46 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 4 คน คิดเป็น 30.77 ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. 3 คน คิดเป็น 23.08 และระดับอนุปริญญา/ปวส. 1 คน คิดเป็น 7.69 ความถี่ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม

อาชีพ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง 7 คน คิดเป็น 53.85 รองลงมาคืออาชีพเจ้าของกิจการ /ธุรกิจส่วนตัว 6 คน คิดเป็น 46.15 ความถี่ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ต่อเดือนโดยประมาณ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท 6 คน คิดเป็น 46.15 รายได้ 10,001-25,000 บาท 6 คน คิดเป็น 46.15 และรายได้ 40,001 - 55,000 บาท 1 คน คิดเป็น 7.69

2. การสร้างมูลค่าเพิ่มการทอเสื่อกกเพื่อเศรษฐกิจของชุมชนหมู่บ้านโคกสะอาด อำเภอกุฉิวยาง จังหวัดชัยภูมิ ให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน พบว่า ความคิดเห็นต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มการแปรรูปเสื่อกกเพื่อเศรษฐกิจชุมชน จากการสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 13 คน ข้อที่ 1 ความต้องการผลิตภัณฑ์เสื่อกกจำเป็นต้องมีการแปรรูปอื่น เช่น หมวก จานรองแก้ว พวงกุญแจ เป็นต้น ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 4.31 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อที่ 2 มีความต้องการแปรรูปเสื่อกกเป็นหมวกให้มีต้นทุนน้อยลง ในระดับมาก มี ค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.69 ข้อที่ 3 มีความต้องการการแปรรูปเสื่อกกเป็นหมวกสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้น ใน ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.00 ข้อที่ 4 มีความต้องการการแปรรูปเสื่อกกเป็นหมวกต้องสอดคล้องกับระดับราคา ของเสื่อกก ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.85 ข้อที่ 5 มีความต้องการรูปแบบการแปรรูปเสื่อกกตรงกับความต้องการของท่าน ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.08 ข้อที่ 6 มีความต้องการการแปรรูปเสื่อกกเป็นหมวกมีความเหมาะสมต่อการใช้งาน ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.23 ข้อที่ 7 มีความต้องการการแปรรูปเสื่อกกเป็นหมวกมีความทนทาน ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.08 ข้อที่ 8 ขั้นตอนการแปรรูปของเสื่อกกเป็นหมวกมีความยากง่าย ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.77 ข้อที่ 9 มีความต้องการการแปรรูปของเสื่อกกเป็นหมวกให้มีผู้สนใจ ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.15 ข้อที่ 10 การแปรรูปของเสื่อกกเป็นหมวกท่านต้องการบ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.15

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์การแปรรูปเสื่อกกตามภูมิปัญญาท้องถิ่นบนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอกุฉิวยาง จังหวัดชัยภูมิ สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

1. สถานการณ์การทอเสื่อกกของชุมชนหมู่บ้านโคกสะอาด อำเภอกุฉิวยาง จังหวัดชัยภูมิ พบว่าพบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดย ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง 9 คน คิดเป็น 69.23 ความถี่ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเกณฑ์อายุ 31-40 ปี 7 คน คิด เป็น 53.85 ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่ามัธยม 5 คน คิดเป็น 38.46 ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง 7 คน คิดเป็น 53.85 ซึ่งมีความสอดคล้องกับพัชรา ปรารชญ์เวทย์, (2562) ได้พัฒนาวิจัยเรื่อง “การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเสื่อกกและต้นไผ่ในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อขยายกลุ่มเป้าหมายสู่ตลาดต่างประเทศ ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเสื่อกก ต้นไผ่ เพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP เพื่อศึกษาอบรมการเพิ่ม

ช่องทางการตลาดด้านธุรกิจออนไลน์สินค้าของชุมชน และถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูป ในจังหวัดศรีสะเกษโดยใช้กระบวนการวิจัย 5 ขั้นตอนได้แก่ 1) ศึกษาสภาพบริบทพื้นฐาน 2) จัดประชุมเสวนาผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) ร่างแบบและสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบ 4) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ 5) สรุปผล และประเมินผล และยังความสอดคล้องกับสุทธิดา สุพลสิงห์, (2559) การวิจัยเรื่อง การสร้างมูลค่าเพิ่มการแปรรูปเสื่อกกเพื่อเศรษฐกิจของชุมชนของชาวบ้านทุ่งสะแบง ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การทอเสื่อกกของชุมชนทุ่งสะแบง ชาวบ้านในพื้นที่ประกอบอาชีพทอเสื่อกกเป็นรายได้เสริม และต้นทุนในการทอเสื่อกกแต่ละครั้งมีต้นทุนที่ค่อนข้างสูง เพราะมีการส่งไปตัดเย็บต่างจังหวัด เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ ปัจจัย เงื่อนไขต่าง ๆ ของการประกอบอาชีพเสื่อกกของชุมชน

2. การสร้างมูลค่าเพิ่มแปรรูปเสื่อกกเพื่อเศรษฐกิจชุมชน อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ สามารถอภิปรายผลการศึกษาของผู้ตอบ แบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นหลังจากที่ได้ชมวิธีแปรรูปเสื่อกกเป็นหมวก กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีความสนใจในการแปรรูปเสื่อกกเป็นหมวก มีการสอบถามถึงต้นทุนในการแปรรูปว่า มากน้อยอย่างไร สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด และขั้นตอนในการแปรรูปเสื่อกกมี ความยากง่ายมากน้อยเพียงใด ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ญานัญญา ศิริภักธธาดา, (2553) ในเรื่องของแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มการพัฒนา ผู้ประกอบการในชุมชน คือ ชาวบ้านสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการแปรรูปเสื่อกกเพียงเล็กน้อย เพราะชาวบ้านมีอาชีพหลักในการรับจ้างทำให้ไม่มีเวลามากนักที่จะแปรรูปเสื่อกกเป็นหมวก และยังสอดคล้องกับ (วสันต์ วรเจริญ, 2561) ได้พัฒนาวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนในกลุ่มทอเสื่อกก ตำบลคำไผ่ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เสื่อกก ควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการย้อมสีธรรมชาติควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการสร้างตลาดใหม่ส่วนการแปรรูปควรมีการแปรรูปเสื่อกกร่วมกับวัสดุอื่นและนำไปสู่การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน การขอใบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ในด้านการออกแบบลวดลายควรออกแบบลวดลายภาพสัตว์ในธงกฐินประกอบด้วยลายจระเข้นางมัจฉา ตะขาบและเต่าและนำไปสู่การจดสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรลวดลายเสื่อกก ผลการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เสื่อกก โดยวิธีการออกแบบลวดลายและการแปรรูปผลิตภัณฑ์

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องการสร้างมูลค่าเพิ่มการแปรรูปเสื่อกกเพื่อเศรษฐกิจชุมชน หมู่ที่ 7 หมู่บ้านโคกสะอาด อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งผู้ศึกษาได้รวบรวมและได้องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้มีอาชีพทอเสื่อกกที่เกี่ยวข้องและเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบอาชีพทอเสื่อกกเป็นรายได้เสริม ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาความรู้ความเข้าใจของผู้ที่มีอาชีพทอเสื่อกกเป็นอาชีพเสริมส่วนใหญ่ คือ ไม่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการทอเสื่อกกมากพอ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมหรือ

แนะนำให้ความรู้แก่ผู้ที่มีอาชีพทอเสื่อเป็นอาชีพเสริมเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทอเสื่ออก เพื่อที่จะได้ปฏิบัติให้เป็นแนวทางเดียวกัน และเพื่อให้ผู้ที่มีอาชีพทอเสื่ออกเป็นอาชีพเสริม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบที่จะใช้ในการแปรรูปเสื่ออก คือ จะสามารถลดต้นทุนในการหาวัตถุดิบมาทอเสื่ออกอย่างไร ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหานี้ในเรื่องนี้เพื่อที่จะเป็นการช่วยให้ผู้ที่มีอาชีพทอเสื่ออกเป็นอาชีพเสริมสามารถทำเป็นอาชีพหลักได้

เอกสารอ้างอิง

เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย (2556) การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าจากผ้าขาวม้า เพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP. (ออนไลน์)

สืบค้นจาก : <http://rpm.rmutp.ac.th/research-list> (วันที่สืบค้น 3 มีนาคม 2559)

อภิชาติ วาที (2556). การพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาสู่ประชาคมอาเซียน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพทอเสื่ออก ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลหนองบัววง อำเภอลำทะเมนชัย

จังหวัดนครราชสีมา สืบค้นจาก : <http://www.mfa.go.th>.

ลักษณะพร โรจน์พิทักษ์กุล (2556). การสร้างมูลค่าเพิ่มการทอเสื่ออกเพื่อเศรษฐกิจชุมชน ตำบลกระทุ่มแพ้ว อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี,

สืบค้นจาก : <http://www.tci-thaijo.org>.

พัชรา ปรารักษ์เวทย์. (2562). การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเสื่ออกและต้นไผ่ในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อขยายกลุ่มเป้าหมายสู่ตลาดต่างประเทศ, วารสารวิชาการ ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2562

ประณีต ใจหน้า (2555), การศึกษาตราสินค้าสำหรับผลิตภัณฑ์เสื่ออกของชาวบ้านหนองบัวทอง ตำบลกองทุล อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์,

สืบค้นจาก : <http://research.pcru.ac.th> (วันที่สืบค้น 9 พฤษภาคม 2559)

สุทธิตา สุพลสิงห์. (2559). การสร้างมูลค่าเพิ่มการแปรรูปเสื่ออกเพื่อเศรษฐกิจของชุมชนของชาวบ้านทุ่งสะแบง ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดนครราชสีมา, รายงานวิจัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.